

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 107

08.11.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის (შ-7) ზუგდიდი-ჯვარი-მესტია-ლასდილის საავტომობილო გზის კმ 102-ზე მდ. ლახამულაზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა და ექსპლუატაცია

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: მესტიის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ლახამულა

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 30.08.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: სს „ინსტიტუტი იგ3“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილია შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის (შ-7) ზუგდიდი-ჯვარი-მესტია-ლასდილის საავტომობილო გზის კმ 102-ზე მდ. ლახამულაზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს მესტიის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ლახამულაში. შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ზუგდიდი – ჯვარი – მესტია - ლასდილის გზა კმ 102 – ზე კვეთს მდ. ლახამულას ხევს. მდინარის გადასაკვეთად მოწყობილია დროებითი CAPM-ის ტიპის სახიდე გადასასვლელი, რომელიც სოფლის ორ ნაწილს ერთმანეთთან აკავშირებს. პროექტით დაგეგმილია დროებითი ხიდის შეცვლა კაპიტალური ნაგებობით და ხიდთან მისასვლელი მონაკვეთების გეგმის და გრძივი პროფილის გეომეტრიული პარამეტრების მოყვანა სტანდარტებში. სამშენებლო უბნიდან უახლოესი შენობა-ნაგებობა დაშორებულია 15 მეტრით.

არსებული ხიდი ერთმალიანია, ხიდის საერთო სიგრძე შეადგენს 32,6 მეტრს. ხიდის სანაპირო ბურჯები მონოლითური რკინაბეტონის ტიპისაა. ხიდი მდებარეობს სწორ მონაკვეთზე, თუმცა ხიდთან მისასვლელები მოწყობილია მცირე რადიუსის მრუდეებზე, რითაც დარღვეულია გზის გეგმის გეომეტრიული პარამეტრები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის პროექტი დამუშავებულია საქართველოში მოქმედი სამშენებლო ნორმების და საპროექტო ტერიტორიაზე შესრულებული საინჟინრო-გეოლოგიური საკვლევი სამუშაოების საფუძველზე.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო ხიდის სამი კონსტრუქციული ალტერნატივა (I, II, III), საიდანაც რეკომენდაცია მიენიჭა პირველ ალტერნატივას, სამუშაოების ხანგრძლივობის, სოციალურ-ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისიდან გამომდინარე.

წარმოდგენილი საპროექტო სახიდე გადასასვლელის მოწყობა გათვალისწინებულია ახალ კვეთში. საპროექტო სახიდე გადასასვლელი შედგება ხიდისგან და ხიდთან მისასვლელისგან, ჯამური სიგრძით 165,6მ. ხიდთან მისასვლელები განკუთვნილია ორზოლიანი მოძრაობისთვის. სავალი ზოლების საერთო სიგანეა 6,0მ. სავალი ნაწილის ორივე მხარეს დაგეგმილია 1,0 მეტრიანი სიგანის გვერდულების მოწყობა, რომლებიც სავალი ნაწილისგან გამოყოფილი იქნება 0,75მ სიმაღლის ლითონის ზღუდარებით. ტროტუარებზე გათვალისწინებულია 1,1მ ლითონის მოაჯირების მოწყობა. გზის საპროექტო მონაკვეთის ვაკისის მთლიანი სიგანე შეადგენს 8,0მ. გათვალისწინებულია ორფენიანი ასფალტბეტონის საფარის დაგება ჯამური სისქით 13სმ.

საპროექტო ხიდი ოთხმალიანია, სქემით 4X21,0მ. ხიდის გაბარიტია 8,0მ+2X1,0 მ. სახიდე გადასასვლელის სიგრძეა 86,4 მეტრი, ხოლო ხიდის სავალი ნაწილის სიგანეა 8,0მ. ხიდის სავალი ნაწილი წარმოდგენილი იქნება ორფენიანი ასფალტბეტონის საფარით ჯამური სისქით 11სმ. ხიდის მალის ნაშენი ჭრილი სისტემისაა, რომელიც შედგება T – ფორმის ანაკრები, წინასწარ დამაბული ტიპის რკინაბეტონის 6 კოჭისგან. ხიდის სანაპირო და შუალედური ბურჯები მონოლითური რკინაბეტონის კონსტრუქციისაა. ბურჯები ეფუძნებიან ხიმინჯოვან საძირკველს. ხიმინჯები ეწყობა ორ რიგად.

ხიდის სავალი ნაწილის ფარგლებში გათვალისწინებულია მონოლითური ბეტონით ორქანობიანი წყლის ასარინებელი სამკუთხედის მოწყობა, ქანობით 2,5%. მალის ნაშენზე ეწყობა წყალმიმღები ძაბრები. ძაბრებიდან მიღების საშუალებით წყალი გაედინება ხიდის მიმდებარედ მოწყობილ სპეციალურ სალექარებში. ხიდის და მისასვლელის შეუღლების ფარგლებში გათვალისწინებულია ანაკრეფი კონსტრუქციის რკინაბეტონის გადასასვლელი ფილების მოწყობა, სიგრძით 6,0მ. გათვალისწინებულია ხიდთან მისასვლელი კონუსების გამაგრება 0,3მ-იანი გაბიონის ლეიბებით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობა გათვალისწინებულია გზაზე მოძრაობის შეუწყვეტლად. მშენებლობის დროს მოძრაობა განხორციელდება არსებულ ხიდზე. მას შემდეგ, რაც საპროექტო ხიდის მშენებლობა დასრულდება მოძრაობა გადმოერთვება ახალ ხიდზე და არსებული ხიდი დაიშლება. საპროექტო ხიდის მშენებლობის დროს მოხდება სოფელ ლახამულამდე მისასვლელი გზის ფუნქციონირების უზრუნველყოფა.

სახიდე გადასასვლელის სამშენებლო პროცესი მოიცავს: მიწის სამუშაოებს; ვაკისის მოწყობის უბნებზე ინერტული მასალის შემოტანას სატვირთო მანქანებით, ფენების პროფილირებას ვაკისის ფორმირებისთვის და დატკეპნას; გრუნტის მოჭრის უბნებზე მიწის მოხსნას საჭირო ნიშნულამდე და დატკეპნას მძიმე ტექნიკით; ზედაპირული ფენის მოწყობის შემდეგ გზის მოწყობას და მარკირების უზრუნველყოფას; ლანდშაფტის ჰარმონიზაციას.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად ხიდის მშენებლობა-ექსპლუატაციის დროს დაგეგმილია სამშენებლო ბანაკის მოწყობა. სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიის შერჩევასა გათვალისწინებული იქნება ისეთი რეკომენდაციები, როგორც არის: ბანაკის მოწყობა სამშენებლო უბნების სიახლოვეს, ადვილად მისადგომ ტერიტორიაზე; ხელსაყრელი უნდა იყოს რელიეფი და საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები; მნიშვნელოვანია მცენარეული საფარის თვალსაზრისით ნაკლებად ღირებული ტერიტორიის გამოყენება; ხმაურის და ემისიების წყაროები მოსახლეობიდან შეძლებისდაგვარად მაქსიმალურ მანძილზე უნდა განთავსდეს და ა.შ. ანალოგიური რეკომენდაციებია გათვალისწინებული ფუჭი ქანების სანაყარო ტერიტორიების შერჩევასა. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, დროებითი სამშენებლო ინფრასტრუქტურის მოსაწყობი ტერიტორია შესაძლებელია გამოყენებული იქნეს როგორც ბანაკის მოსაწყობად, ასევე ნაწილობრივ ფუჭი ქანების დასაწყობებისთვის.

სამშენებლო სამუშაოების შესრულების პროცესში წყალი გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით, ასევე სამშენებლო მასალების დასამზადებლად. სამშენებლო ბაზაზე მოეწყობა სამარაგო რეზერვუარები, რომლებიც პერიოდულად შეივსება ავტოცისტერნების გამოყენებით. ტექნიკური წყლის აღება მოხდება საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს გამავალი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან. ჩამდინარე წყლებისთვის გათვალისწინებულია სალექარის მოწყობა. სამეურნეო ფეკალური წყლების შესაგროვებლად მოეწყობა საასენიზაციო ორმო, რომელიც პერიოდულად დაიცლება საასენიზაციო მანქანის საშუალებით.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მოსალოდნელია წყლის გარემოზე ზემოქმედება, რაც დაკავშირებულია ჩამდინარე წყლების მდინარეში მოხვედრასთან, დრენაჟის და გამწმენდი სისტემის გამართულ მუშაობასთან, ნარჩენების არასათანადო მართვასთან, ავარიულ დაღვრასთან. აგრეთვე, შესაძლოა ზემოქმედება ავტომაგისტრალის ფუნქციონირების დროს: მოსილვა და წყლების დაბინძურების მიმე ლითონებითა და ნავთობის ნახშირწყალბადებით; გრუნტის წყლის დაბინძურება ზედაპირული წყლის დაბინძურების შედეგად; წყლის დაბინძურება ზამთრის პერიოდში (მარილის. სილის და სხვა პროდუქტების გამოყენებით); გზის შეკეთების/ტექნიკური სამუშაოების დროს მასალის არასათანადო მართვით.

მიწის სამუშაოების, ტექნიკის/სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილებისას და მუშაობისას ადგილი ექნება ხმაურის, ვიბრაციის და ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის და წვის პროდუქტების გავრცელებას.

გზის საპროექტო მონაკვეთის მიმდებარედ დაფიქსირებულია საინჟინრო კომუნიკაციები. ხიდის მისასვლელის მხრიდან, მოწყობილია წყლის ჭა, საიდანაც ხდება წყლის განაწილება. პროექტი ითვალისწინებს აღნიშნული ჭის გადატანას და მილების თავიდან დაერთებას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და სოფ. ლახამულას ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით 2019 წლის 18 სექტემბერს, მესტიის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ლახამულას ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა აღნიშნული სკოპინგის

ანგარიშის საჯარო განხილვა, რომელსაც ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენელი, მესტიის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი და ადგილობრივი მოსახლეობა. დამსწრე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა. სამინისტროში წარმოების პროცესში წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ წარმოდგენილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;**
4. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - პროექტის აღწერა;
  - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, საპროექტო ხიდის განთავსების ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული კონკრეტული, დასაბუთებული ალტერნატივის დეტალური აღწერა;
  - საპროექტო ხიდის ძირითადი პარამეტრები და დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილის GIS კოორდინატები;
  - ინფორმაცია არსებული ხიდის შესახებ;
  - ინფორმაცია არსებული ხიდის დემონტაჟის შესახებ;
  - მანძილი საპროექტო ხიდსა და არსებულ ხიდს შორის;
  - სამშენებლო ბანაკის, სანაყაროების, დროებითი სამშენებლო ინფრასტრუქტურის მოსაწყობი ტერიტორიის Shape ფაილები;
  - გზის საფარის და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია;
  - საპროექტო ხიდის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება

- მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ წყლის ჭაზე, მის დანიშნულებასა და განსახორციელებელი ღონისძიებების შესახებ;
- ხიდის მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხების დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია საპროექტო ადგილამდე მისასვლელი გზის აღწერილობის შესახებ;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება საპროექტო ხიდის მშენებლობა;
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა, მათ შორის ადგილობრივ დასაქმებულთა წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- საიდან მოხდება ხიდის მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვება;
- სამშენებლო მასალების დამზადების შესახებ ინფორმაცია;
- სამშენებლო მასალების დამზადებისთვის საჭირო წყლის გამოყენების საკითხები;
- ინფორმაცია ბეტონის სამუშაოების, ფუნდამენტებისა და ხიდის სტრუქტურული მოწყობის შესახებ;
- ფუჭი ქანების განთავსების ადგილმდებარეობის კოორდინატები, მათი მოცულობა და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;
- ხიდის მშენებლობისათვის საჭირო მასალების რაოდენობა;

4.2 სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;
- ბანაკის განთავსების ადგილის ფართობი და GIS კოორდინატები;
- სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგება, მათ შორის სამარაგო რეზერვუარის შესახებ ინფორმაცია;
- სამშენებლო ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები: მათ შორის, ინფორმაცია სკოპინგის ანგარიშში მითითებულ ტექნიკური ჩამდინარე წყლების გამწმენდ სალექართან დაკავშირებით;
- მონაცემები მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ;
- ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე საწვავი რეზერვუარის მოწყობასთან დაკავშირებით (განთავსების შემთხვევაში ადგილის GPS კოორდინატების მითითება, ტევადობა, ავარიული დაღვრის შემთხვევაში შემაკავებელი ბარიერის მოწყობის შესახებ ინფორმაცია);

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი გეოლოგიური კვლევების ანალიზი:

- გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა: რელიეფი (გეომორფოლოგია);

- გეოლოგიური აგებულება, ტექტონიკა, სეისმური პირობები, ჰიდროლოგიური პირობები, საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
  - საპროექტო ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო გეოლოგიური ჭრილები;
  - მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სამუშაო პროგრამა;
  - საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების შედეგები;
  - გეოლოგიური კვლევების შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე ლახამულას ჰიდროლოგია;
- მდინარე ლახამულას წყლის რეჟიმი, წყალმცირობის და წყალუხვობის პერიოდში;
- ეროზიული პროცესების შესახებ ინფორმაციას და საჭიროების შემთხვევაში ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებების კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;

4.5 ბიოლოგიური გარემო: გზშ-ის ანგარიშში აისახოს, სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე, მათ შორის წყლისა და წყალზე დამოკიდებულ ცხოველებზე (განსაკუთრებით ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებით და საქართველოს „წითელ ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტებიდან გაბნევის ანგარიში;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებით;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის

ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;

- ზემოქმედება პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ფაუნაზე, მათ შორის იქთიოფაუნაზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე შემუშავდეს შემარბილებელი ღონისძიებების თავი, მონიტორინგის გეგმა და მონიტორინგის გეგმაში აისახოს ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნარჩენების მართვის საკითხი, ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- სამუშაოების ჩატარების პროცესში შესაძლო გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების პრევენციასთან დაკავშირებული ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების და შენიშვნების შეფასება;
- კუმულაციური ზემოქმედება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. გზშ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_UTM 37N/38N_Zone პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო მონაკვეთის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო სახიდე გადასასვლელი, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია (ასეთის საჭიროების შემთხვევაში);
- ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
- მდინარის განივი და გასწვრივი კვეთები თავისი ნახაზებით (Shp ან Auto Cad-ის სახით);
- პროექტის დანართში წარმოდგენილი მთლიანი 42942 კვ.მ. ფართობიდან, „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს N299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, **494 კვ.მ ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში** კერძოდ, მესტიის სატყეო უბნის

ლახამულას სატყეო კვარტალ N36-ის მიმდებარე ყოფილი საკოლმეურნეო ტყეში. სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;

- ❖ სკოპინგის ანგარიშში წყალმომარაგება-წყალარინების მონაკვეთში (გვ.20) მითითებულია, რომ დაგროვილი ფეკალური წყლები გატანილი იქნება სპეცავტომობილების საშუალებით და უტილიზაცია გაუკეთდება უახლოეს საკანალიზაციო სისტემებში (სავარაუდოდ ქ. ხაშური). აღნიშნული ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას გზშ-ის ანგარიშის წარმოდგენის ეტაპზე;

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ „შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის (შ-7) ზუგდიდი-ჯვარი-მესტია-ლასდილის საავტომობილო გზის კმ 102-ზე მდ. ლახამულაზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა და ექსპლუატაციის“ პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ს ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.